

pochybnosti.

- mali by byť taktiež informovaní o mimoškolských aktivitách svojho zverenca, predovšetkým o terapiách, aby mohli rovnako ako rodičia zaradiť dôležité prvky z týchto oblastí do každodenných aktivít.

- podmienkou je flexibilné uzatvorenie zmluvy s príslušným zamestnávateľom, ktorý je schopný zohľadniť individuálne potreby.“

Pedagogika Márie Montessoriovej nie je „stará“ neaktuálna koncepcia, ktorá nemá miesto v dnešnej škole, vo výchove, vzdelávaní a výcviku. Práve naopak. Ide o hotový, rokmi a praxou (ale aj vedecko-výskumne) overený, ucelený a prepracovaný systém rozvíjania osobnosti dieťaťa/žiaka (výchovy, vzdelávania a výcviku), ktorý reflektuje tradičné aj nové požiadavky na učenie a učenie sa. Je spôsobom vyučovania v škole, vychovávaní v rodine, možnosťou inklúzie. Nie je všeliakom na problémy výchovy, správania, učenia sa, nekreativity a školstva, ale je možnosťou, spôsobom, ktorý je prepracovaný, overený a stačí po ňom „si-ahnuť“ a využívať ho. Bližšie o tejto pedagogike, aj vo vzťahu k vyššie spomenutému, ale aj v iných širších súvislostiach popisujeme v publikáciách *Pedagogika Márie Montessoriovej – terminologické minimum* (Rokus 2017) a *Pedagogika Márie Montessoriovej z pohľadu teórie a praxe* (Rokus 2019).

Bibliografia. 1. PRŮCHA, J.– WALTEROVÁ, E.– MAREŠ, J., 2001. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. 2001. 2. PETLÁK, E. – VALÁBIK, D. – ZAJACOVÁ, J., 2009. *Vyučovanie – mozog – žiak*. Bratislava: IRIS. 2009. 2. ZELINA, M., 2000. *Alternatívne školstvo*. Bratislava: Iris. 2000. 3. TÓTHOVÁ, R.– KOSTRUB, D.– FERKOVÁ, Š., 2017. *Žiak, učiteľ a výučba (všeobecná didaktika pre študentov učiteľstva)*. Prešov: Rokus. 2017. 4. KÖNIGOVÁ, M., 2007. *Tvořivost. Techniky a cvičení*. Praha: Grada. 2007. 5. RÝDL, K., 2007. *Metoda Montessori pro naše dítě: Inspirace pro rodiče a další zájemce*. Pardubice: FF Univerzity Pardubice. 2007. 6. VANČÍKOVÁ, K.– PORUBSKÝ, Š.– KOSOVÁ, B., 2017. *Inkluzívne vzdelávanie – dilemy a perspektívy*. Banská Bystrica: UMB PdF. Belianum. 2017. 7. ZELINA, M., 2012. *Inklúzia – nová paradigma špeciálnej pedagogiky?* In: *Špeciálny pedagóg*. Časopis pre špeciálnopedagogickú teóriu a prax. Roč. 1, č. 1, s. 9-10. 2012. 8. ANDERLIKOVÁ, L., 2014. *Cesta k inkluzii. Úvahy z praxe a pro prax*. Praha: Triton. 2014.

УДК 316.628:796

POHYBOVÉ AKTIVITY DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU PRECISION CHILDREN'S MOTION ACTIVITIES

Monika Miňová

Slovenská republika

Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta

University of Prešov, Faculty of Education

Tisíce rokov sa človek vo svojom vývoji neobišiel bez intenzívnej pohybovej činnosti. Jej význam bol chápaný na úrovni základnej životnej potreby, akými boli a sú, napr. jedlo a pitie. Pohyb je základným prejavom života a súčasne prostriedkom všestranného rozvoja osobnosti človeka. Je hlavným vonkajším prejavom životných funkcií, je prostriedkom ktorým živá bytosť smeruje k dosiahnutiu a splneniu dôležitých životných cieľov - životne dôležitých úloh.

Obdobie predškolského veku patrí medzi najdôležitejšie v živote človeka. Pohyb je základným prejavom dieťaťa a preto by sme mu mali venovať náležitú pozornosť. Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej

škole a pre život v spoločnosti.

Telesnú výchovu v tomto kurikulárnom dokumente zastrešuje vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb. Hlavným cieľom vzdelávacej oblasti *Zdravie a pohyb* je poskytovať základné informácie súvisiace so zdravím a súčasne prostredníctvom vhodných telesných cvičení viesť dieťa k osvojeniu a zdokonaľovaniu pohybových schopností a zručností [1].

Metodika prieskumu. Prieskum sme realizovali prostredníctvom neštandardizovaného dotazníka, ktorý pozostával z 11 položiek. Štyri otázky boli otvorené, dve uzavreté a päť položiek bolo polouzavretých s možnosťou vlastného doplnenia odpovede. Dotazník bol zameraný na realizáciu perceptuálno-motorickej oblasti v edukačnom procese materskej školy. Prieskumu sa zúčastnilo 495 respondentov. Vzorku tvorili náhodne vybrané učiteľky materských škôl z celého Slovenska.

Tabuľka 1 Počet respondentov podľa dĺžky pedagogickej praxe

Pedagogická prax	Počet respondentov	%	Riaditeľky		Učiteľky	
			n	%	n	%
0-5	36	7,2	1	0,7	35	9,7
6-10	27	5,4	1	0,7	26	7,3
11-15	23	4,6	2	2,3	21	5,8
16-20	58	11,7	10	7,3	48	13,4
21-25	98	19,7	17	12,3	81	22,5
26-30	120	24	28	20,5	92	25,5
31-35	77	15,5	65	48,1	12	3,3
36 a viac	56	11	11	8,1	45	12,5
Spolu	495	100	135	100	360	100

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tabuľke 1 uvádzame počet respondentov z pohľadu dĺžky pedagogickej praxe a zároveň ich pozície riaditeľa alebo učiteľky materskej školy. Z počtu 495 respondentiek bolo 360 (72,7%) učiteliek a 135 (27,3%) riaditeľiek materských škôl. Do prieskumu sa najviac zapojilo respondentov s dĺžkou praxe 26-30 rokov (24%) a najmenej s dĺžkou praxe 11-15 rokov (4,6%). 65 riaditeľiek (48,1%) má dĺžku praxe 31-35 rokov. Vzorku tvorilo aj 7,2% začínajúcich učiteliek.

Tabuľka 2 Pôsobisko podľa dĺžky pedagogickej praxe

Pedagogická prax	Mesto		Vidiek	
	n	%	n	%
0-5	22	5,9	14	11,21
6-10	18	4,8	9	7,1
11-15	13	3,5	10	7,9
16-20	41	11,1	17	13,5
21-25	77	20,8	21	16,6
26-30	89	24,1	31	24,6
31-35	63	17,1	14	11,2
36 a viac	46	12,5	10	7,9
Spolu	369	100	126	100

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z mestských materských škôl sa zúčastnilo 369 respondentov (74,5%) a z vidieckych materských škôl 126 respondentov (25,5%) z celkového počtu respondentov. V meste pracuje 24,1% učiteliek z dĺžkou pedagogickej praxe 26-30 rokov a len 3,5% učiteliek má pedagogickú prax 11-15 rokov. Približne tento stav evidujeme aj na vidieku, kde 24,6% učiteliek má

dĺžku pedagogickej praxe 26-30 rokov. 7,1% respondentov je učiteľkami, ktoré majú dĺžku pedagogickej praxe 6-10 rokov.

Výsledky prieskumu

V dotazníku boli otázky zamerané na perceptuálno-motorickú oblasť a to z rôznych uhlov pohľadu. Táto problematika je učiteľom materských škôl veľmi blízka, ale zároveň v súčasnej dobe im aj spôsobuje určite ťažkosti.

Tabuľka 3 Realizujete v materskej škole

Odpovede	Spolu		Odpovede	Spolu	
	n	%		n	%
Škola v prírode	74	14,9	Fit lopty	4	0,8
Cudzí jazyk	52	10,5	Balet	2	0,4
Počítače	4	0,8	Basketbal	3	0,6
Súťaže	1	0,2	El'konin	2	0,4
Saunovanie	52	10,5	Tenis	3	0,6
Tanečný	32	6,5	Turistický	1	0,2
Joga	5	1	Plavecký	220	44,4
Environmentálny	2	0,4	Lyžiarsky	21	4,2
Mažoretky	7	1,4	Korčuliarsky	90	18,1
Výtvarný	21	4,2	Iné	216	43,6
Karate	3	0,6	Nekonzkretizovalo	50	10,1
Futbalový	4	0,8	Neposkytuje	20	4
Spevacky	1	0,2	Neodpovedalo	67	13,5

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tejto tabuľke 3 uvádzame, akú ponuku má vypracovanú materská škola a čo všetko sa v nej realizuje. Tmavšou farbou sú zvýraznené nami ponúknuté alternatívy a pod možnosťou iné, frekventantky uviedli 19 aktivít, krúžkov, ktoré realizujú vo svojich materských školách. 4% respondentov uviedlo, že materská škola neposkytuje a nerealizuje žiadne nami ponúknuté aktivity. 13,5% respondentov neodpovedalo na túto otázku a 10,1% zaškrtilo možnosť iné, ale nekonkretizovalo svoje rozhodnutie.

Tabuľka 4 Krúžky s pohybovým alebo športovým zameraním

Odpovede	Spolu		Odpovede	Spolu	
	n	%		n	%
Športový	23	4,6	Basketbal	5	1
Tanečno-pohybový	277	55,9	Fit lopty	21	4,2
Turistický	17	3,4	Korčuliarsky	2	0,4
Plavecký a Aqua	10	2	Džudo	1	0,2
Bedmintonový	7	1,4	Karate	4	0,8
Folklórny	8	1,6	Saunovanie	1	0,2
Mažoretky	15	3	Yamaha	4	0,8
Dramatický	2	0,4	Flauta	1	0,2
Scénický tanec	2	0,4	Varenie	1	0,2
Cvičenie RaD	9	1,8	Jogové	1	0,2
Zdravotná	21	4,2	Šmolko hop	3	0,6
Balet	13	2,6	Nemajú	76	15,3
Tenis	14	2,8	Neodpovedalo	68	13,7
Futbal	2	0,4			

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Táto otázka bola otvorená a respondenti mohli napísať aké krúžky s pohybovým alebo športovým zameraním ponúka ich materská škola. Prehľad výpovedí respondentov uvádzame v tabuľke 4. 13,7% respondentov necítilo potrebu vyjadriť sa a 15,3% učiteliek odpovedalo, že vo svojich materských školách takéto krúžky nemajú. Citujem výpovede dvoch respondentiek: „ My športujeme počas celého pobytu v MŠ.“ „ My krúžky nemáme, deti cvičia každý deň.“ V tejto otázke sme sa respondentov dotazovali, že kto vedie tieto krúžky. Ich odpovede boli: 126 respondentov uviedlo učiteľku MŠ; 6 uviedlo učiteľku ZŠ a z CVC; 13 uviedli, že deťom sa venuje tréner alebo učiteľka zo ZUŠ alebo lektor. V materských školách prevláda tanečno-pohybový krúžok. Aj v prieskume Miňovej [2] prevláda tanečno-pohybový krúžok (55,9%).

Tabuľka 5 Spôsob realizácie Zdravotného cvičenia

Odpovede	Spolu		Odpovede	Spolu	
	n	%		n	%
Riekanky	335	67,6	Piesne	1	0,2
Zdravotné cviky	307	62	Fit lopty	2	0,4
Pohybové hry	119	24	Kubík	1	0,2
Hudobno-pohybové hry	82	16,5	Na CD	1	0,2
Na hudbu	94	18,9	Rôzne	8	1,6
Motivačné	47	9,4	Vo všetkých OF	4	0,8
S náčiním	1	0,2	Edukačné hry	1	0,2
Pohybovo-relaxačná rozprávka	26	5,2	Neodpovedalo	28	5,6
Joga	12	2,4			

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Pri zisťovaní, akým spôsobom realizujú Zdravotné cvičenie, sme použili otvorenú otázku. 67,6% respondentov napísali, že ich realizácia je cez riekanky a 62% odpovedali, že cez zdravotné cviky. 28 respondentov (5,6%) na túto otázku neodpovedalo. Všetky odpovede respondentov tvorilo 16 kategórií odpovedí.

Tabuľka 6 Prezliekanie do úborov

Odpovede	Spolu		Odpovede	Spolu	
	n	%		n	%
Áno	327	66,1	Nie	168	33,9
Každý deň	103	20,8	Malá skupina	97	19,5
Na TV	92	18,6	Len uvoľníme odev	18	3,6
1x týždenne	50	10,1	Nekonzkretizovalo	43	8,6
Na EA	15	3	Zaberá veľa času	9	1,8
Iba v lete	1	0,2	Nie sú podmienky	1	0,2
Iba predškolači	6	1,2	Nikdy	1	0,2
2x týždenne	1	0,2	Nemajú úbor	1	0,2
			Neodpovedalo	4	0,8

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tejto otázke nás zaujímalo, či sa deti prezliekajú do úborov, keď cvičia. 66,1% respondentiek odpovedalo, že sa s deťmi prezliekajú. Voľné odpovede respondentiek boli v staršej terminológii a taktiež veľmi rôznorodé. Každý deň sa prezlieka 20,8% respondentiek so svojimi deťmi. Dôvod, že prečo sa deti neprezliekajú do úborov, respondentky uvádzali, že pracujú s malými deťmi (19,5%). 8,6% respondentiek neuviedlo dôvod neprezliekania sa do úborov.

Je možné konštatovať, že výsledky prieskumu na vzorke 495 respondentov v perceptuálno-motorickej oblasti, sú rôznorodé, čo sa týka pohybových aktivít detí v materskej škole. Ak pani učiteľky budú pravidelne realizovať Zdravotné cvičenie, využívať rôzne formy práce s deťmi, nie je potrebné, aby materská škola poskytovala krúžkovú činnosť. Rozvíjanie dieťa v špecifických zručnostiach je záležitosťou rodičov a rodinnej výchovy. Odporúčame učiteľkám materských škôl vo väčšej miere realizovať pohybové aktivity v prírodnom prostredí a využívať reálne prostredie na uspokojovanie jednej zo základných potrieb dieťaťa, t.j. potrebu pohybu.

Bibliografia. 1. *Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách*. 2016. Bratislava: ŠPÚ. 2. MIŇOVÁ, M., 2010. Realizácia perceptuálno-motorickej vzdelávacej oblasti v podmienkach materských škôl. In *Perceptuálno-motorické učenie sa v predprimárnej edukácii v kontexte súčasnej kurikulárnej reformy*. zborník z vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta.2010.

УДК 796.015.842(498)

PRIPRAVENOSŤ RÓMSKYCH DETÍ NA ŠKOLU READY TO ROMANIAN CHILDREN AT SCHOOL

Monika Miňová, Milan Portik

Slovenská republika

Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta

University of Prešov, Faculty of Education

Už v materskej škole si učiteľky všimajú u detí rôzne neurotické prejavy ako zajakavosť, nechutenstvo, bojzlivosť, tiky a iné. Pre také dieťa by vstup do základnej školy bol traumou, začiatkom vlastných neúspechov, nepretržitých, na seba nadväzujúcich problémov. Preto je potrebné im predchádzať, aby nevyústili do záporného vzťahu ku škole. O vyšetrení školskej pripravenosti máme uvažovať vtedy, keď dieťa [1, 13]:

- je veľmi živé, hravé, nevydrží dlhšie pri jednej činnosti,
- nerado kreslí, ceruzku drží striedavo v pravej a ľavej ruke, nie je dost' zručné,
- má ťažkosti s výslovnosťou, málo rozvinutú reč, ak je bojzlivé, odmieta kontakt s druhými,

- nechodilo do materskej školy,

- je síce zrelé a celkovo vyspelé, ale v rodinnom prostredí sú veľké zmeny,

- trpí na opakované a časté choroby,

- nie je samostatné v sebaobsluže.

Pre potreby zisťovania školskej zrelosti sa v praxi používajú testy, ktoré uvádzame v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Test školskej zrelosti

Orientačný test školskej zrelosti

(J. Jirásek) je modifikáciou Kernovho testu školskej zrelosti

1. úloha: Kresba ľudskej postavy

2. úloha: Napodobenie napísanej vety

3. úloha: Odkreslenie skupiny 10 bodiek

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Je teda zjavné, že určenie školskej spôsobilosti u čo najväčšieho počtu detí v roku pred